

Damnice (okr. Znojmo)

„U Suchohrdlé“.

Únětická kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.
AMČR: M-202503618.

Lokalizace: WGS-84: 48.9318194N, 16.3596497E; 48.9324636N, 16.3610850E

Během záchranného archeologického výzkumu při rozšíření silnice I/53 Lechovice–Pohořelice byla společností Archaiia z. ú. prozkoumána část sídliště únětické kultury. Lokalita byla zachycena podél stávající komunikace, v nadmořské výšce 210 m, v blízkosti potoka Miroslavka. Sídliště sestávalo z téměř 90 zahloubených objektů obsahujících keramiku únětické kultury. Na dně dvou zásobních jam byly nalezeny dva lidské skelety. V prvním případě se jednalo o dospělého jedince uloženého na levém boku s levou nohou mírně pokrčenou a pravou nataženou, s rukama v klíně. V druhém případě šlo o dítě uložené v silně skrčené poloze s hlavou orientovanou k západu.

Literatura

AMČR: Záznam M-202503618 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202503618>.

Summary

During a rescue archaeological excavation in the cadastral area of Damnice (Znojmo District), part of an Únětice culture settlement was investigated. Two human skeletons were found at the bottoms of two storage pits.

Tereza Rychtaříková, Jan Vizner, Petr Juřina

Holešov (okr. Kroměříž)

Průmyslová zóna; Ul. Spojovací I, parc. č. 2341/35.

Mladší doba bronzová. Pohřebiště/hřbitov. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. AMČR: M-202404915.

Lokalizace: WGS-84: 49.31158N, 17.58042E

Na začátku prosince 2024 byly zahájeny práce na dalším halovém objektu ve Strategické průmyslové zóně Holešov (Popelka 2026). Stavbou byla dotčena parcela č. 2341/35 ve východní části zóny v ulici Spojovací I. Ploché území mezi Holešovem, Martinicemi a Zahnašovicemi s minimálním převýšením sloužilo původně jako letiště; nevýhodou takového reliéfu je obtížná predikce přítomnosti archeologických lokalit. Bylo proto poměrně velkým překvapením, když byly již na počátku zemních prací při skrývce nadloží zjištěny první žárové hroby. Nálezová situace se nacházela v prostoru, který ležel před plošnými úpravami terénu a regulací říčky Mojeny pouhých 100 m jižně od jejího původního koryta (dle II. vojenského mapování).

Na ploše haly o rozloze cca 3500 m² bylo prozkoumáno na konci roku 2024 téměř 40 žárových hrobů datovaných do mladší doby bronzové (kultura lužických popelnicových polí – KLPP). Hroby ve většině případů obsahovaly jednu nádobu s kremací („popelnicí“), případně doprovodné nádoby jako milodary. Spektrum keramiky je typické pro starší lužickou fázi této kultury a zahrnuje ostřeji profilované amfory, drobné amfory („osudí“), okřínny, dvouuché hrnce („květináče“), mísy, džbány a šálky. Mezi spálenými lidskými pozůstatky se ojediněle objevily i bronzové šperky (obr. 6, 7). Jeden z lépe dochovaných hrobů obsahoval přibližně 10 nádob a zbytky dvoudílné štítové spony. Nedaleko byl odkryt objekt vymykající se pohřebním standardům – tvořila

Obr. 6. Holešov – ulice Spojovací I. Zbytky žárového hrobu s několika drobnými nádobkami a bronzovým spirálovitým šperkem. Foto M. Popelka.

Fig. 6. Holešov – Spojovací I Street. Remains of a cremation burial with several small vessels and bronze spiral jewellery. Photo by M. Popelka.

Obr. 7. Holešov – ulice Spojovací I. Zbytky žárového hrobu s několika drobnými nádobkami a bronzovým náramkem. Foto M. Popelka.

Fig. 7. Holešov – Spojovací I Street. Remains of a cremation burial with several small vessels and a bronze armlet. Photo by M. Popelka.

jej rozměrná mísovitá jáma s rozptýlenými střepy z jedné amfory. V jižní části tohoto objektu byla vyhloubena válcovitá jamka obsahující zbytky kremace, uhlíky a torzo další dvoudílné štítové spony. Podobné nestandardní pohřby se na pohřebištích KLPP objevují poměrně pravidelně a vykazují širokou variabilitu.

Je třeba uvést, že některé hroby (převážně ve východní části plochy) byly výrazně poškozeny hlubokou orbou a ty mělčeji uložené mohly být v minulosti zcela zničeny. Počty hrobů se totiž na pohřebištích KLPP na střední Moravě (Prostějovsko – Domamyslice, Slatinky, Určice) a východní Moravě (Zlínsko – Sehradice, Vlachovice) pohybují v řádech stovek; lze tedy předpokládat, že zjištěný počet plně neodpovídá původnímu stavu. Mimo funérární komponenty bylo prozkoumáno také několik sídlištních objektů nejasné datace (pravděpodobně starších než pohřebiště), které signalizují přítomnost blízkého sídliště rozprostírajícího se nejspíše v pásu podél jižního břehu původního toku Mojeny.

Počátkem roku 2025 výzkum pokračoval v místech zpevněných ploch na severní straně stavby a u dalších objektů v západní části. Celkem bylo v rámci celého výzkumu prozkoumáno 64 žárových hrobů (včetně plochy haly z roku 2024). Mezi nimi lze vyčlenit několik kategorií:

- Hroby „jámové“: nerozměrné jamky kruhového půdorysu, kam byla uložena kremace společně se zbytky dřeva z pohřební hranice bez popelnice, ojediněle s drobnou nádobkou.